

Nørrebrogade 52C 2 tv
2200 Copenhagen N
DK - Denmark

Phone: [+45] 3535 9232
Email: sak@afrika.dk
www.afrika.dk
Skype: sakontakt

København 15. januar 2018

Til: medlemmerne af folketingets Miljø & Fødevarer - Udenrigs- og Europa udvalg

Vedr.: Afgivelse af mandat til forhandling af ny fiskeripartnerskabsaftale mellem Det Europæiske Fællesskab og Kongeriget Marokko

Kære medlemmer af de tre udvalg,

I Afrika Kontakt er vi stærkt bekymrede for ordlyden af samlenotatet (Europaudvalget KOM 2018 0001) fra 11. januar 2018. Regeringens generelle holdning, som den er præsenteret i samlenotatets punkt 10. forholder sig ikke til, hvordan man vil konsultere Vestsaharas oprindelige befolkning. Ved at undlade at præcisere at Saharavjerne skal godkende handelsaftaler mellem EU og Marokko før denne kan omfatte Vestsahara, har regeringen blindt accepteret kommissionens forhandlingsmandat som tilsidesætter EU domstolens afgørelse vedrørende associeringsaftalen mellem EU og Marokko fra 21. december 2016ⁱ. Samlenotatet tilsidesætter ligeledes General Advokatens vurdering fra d. 10. januar 2018ⁱⁱ vedrørende den gældende fiskeriaftale. Man overlader det i stedet til besættelsesmagten Marokko, at vurdere om den befolkning, som de har besat i strid med folkeretten, drager fordel af en fiskeriaftale.

2016: EU domstolens afgørelse om associeringsaftalen; Vestsahara er ikke Marokko

Den 21. december 2016 kom EU domstolen med en klar afgørelse om associeringsaftalen mellem EU og Marokko. Det er den aftale som en mulig ny fiskeriaftale vil bygge på. Afgørelsen siger at Vestsahara er "separate and distinct" territorium fra Marokko, og at en handelsaftale mellem EU og Marokko derfor ikke kan omfatte det af Marokko besatte Vestsahara, uden at der forelægges klart samtykke fra Saharavjerne. Afgørelsen refererer her til FN resolution 34/37ⁱⁱⁱ der angiver Polisario som repræsentant for Vestsaharas befolkning.

Kommissionen har nu genoptaget forhandlingerne om associeringsaftalen uden at redegøre for hvordan de vil konsultere Saharavjerne i denne proces. Kommissionens forslag som præsenteret i samlenotatet tager derfor ikke hensyn til mulige juridiske konsekvenser af at lave en aftale med Marokko, om at få adgang til farvande ud for Vestsaharas kyst.

2018: EU domstolens foreløbige vurdering af gældende fiskeriaftale: Vestsahara er ikke Marokko

Samlenotatet udkom dagen efter at EU domstolens General Advokat Melchior Wathelet, kom med en foreløbig vurdering af en sag henvist fra den engelske højesteret, der omhandler den nuværende fiskeriaftale mellem EU og Marokko. General Advokatens udtalelse fastslår at Marokko og EU-kommissionen ikke kan indgå aftaler med Marokko, der omfatter Vestsahara. Wathelet konkluderer desuden, at det meste fiskeri der udføres i henhold til aftalen med Marokko, finder sted i vandene ud for det besatte Vestsahara, og at der ingen garanti er for, at landets oprindelige befolkning Saharavjerne er dem der primært drager nytte af aftalen. Regeringen lægger således op til forhandling på baggrund af en aftale som General Advokaten har dømt ugyldig.

Forhandlingsmandatet tilsidesætter EU domstolens afgørelse

Kommissionens udspil indeholder et forslag om at inkludere en klausul om konsekvenserne af overtrædelse af menneskerettigheder og internationale principper. Kommissionen foreslår desuden at sektorstøtten skal bidrage til at kommissionen, i rimelig grad, kan sikre at protokollen gavner befolkningen der bor i det ikke selvstyrrede territorie Vestsahara. Det er dog ikke nok blot at konsultere ”befolkningen” da området har en stor population af Marokkanske tilflyttere og sikkerhedsstyrker, som ikke kan konsulteres i relation til forhandlingerne. Kommissionen tager ikke hensyn til at Saharavjerne bosat i Vestsahara lever under en brutal besættelse^{iv}, og at denne besættelse vedligeholdes af ulovlig udvinding og salg af ressourcer. En sektorstøtte til Marokko, der skal bidrage til at styrke besættelsesmagtens fiskerisektor i det besatte område, er ligeledes en omgåelse af EU-domstolen og folkeretten. Det er et dårligt udgangspunkt for at opnå en fredelige forhandlet løsning under FN, som Generalsekretærens personlige udsending og Tysklands tidligere præsident, Horst Köhler, er sat i spisen for.

Vi fraråder derfor udvalgets medlemmer at give bemyndigelse til at indlede forhandlinger om en protokol til fiskeripartnerskabsaftalen mellem EU og Marokko på baggrund af det forelæggende samlenotat, da dette tilsidesætter EU-domstolens afgørelse. Det er et dårligt udgangspunkt at starte forhandlingerne med at bryde en dom fra EU-domstolen i sit mandat.

Krav til udnyttelse af ressourcerne i et besat område

Folketingets gældende vedtagelser V79^v angående Vestsahara fraråder eksplicit offentlige institutioner at indkøbe varer fra et område som Vestsahara, hvor der er uafklaret folkeretlig status, usikkerhed omkring hvorvidt transaktionerne vil skade eller komme lokalbefolkningen til gode, og hvor der derudover opfordres til udvisning af særligt agtpågivenhed, så længe der er uafklaret suverænitet.

EU-domstolens afgørelser er ikke overraskende i et folkeretligt perspektiv. I 1966 vedtog FN at der skulle afholdes en folkeafstemning i overensstemmelse med Saharavjernenes ret til selvbestemmelse, og i 1975 afgjorde den internationale domstol i Haag at hverken Marokko eller Mauretania havde krav på området. I 1991 lovede FN Saharavjerne en folkeafstemning, og en FN-mission blev sat op for at gennemføre en sådan. I 2002, udstedte FN's juridiske rådgiver, Hans Corell, en juridisk vurdering^{vi} i forbindelse med olieeftersøgning ud for Vestsaharas kyst, der fastslog at udvinding af naturressourcer fra Vestsahara er ulovlig så længe det sker imod Saharavjernenes egne interesser og ønsker.

Der er således to grundlæggende krav der skal indfris, hvis EU og Marokko skal kunne udnytte eller sælge ressourcerne fra det af Marokko besatte Vestsahara:

- 1. Legitime repræsentanter for den oprindelige befolkning skal give sit samtykke.**
- 2. Det skal komme den oprindelige befolkning til gode at deres ressourcer udnyttes.**

Det mandat som udenrigsministeren ønsker at Folketinget skal støtte, forsøger at omgå ovenstående, og det kan få konsekvenser, i form af erstatningskrav og krav om beslaglæggelse af ressourcer der er fra Vestsahara. To danske fragtskibe har allerede været tilbageholdt, og det ene fik lasten beslaglagt^{vii}.

Hvis der er yderligere spørgsmål står vi gerne til rådighed, og har desuden søgt om foretræde på fredag. Så det kan jo være at vi ses!

Med venlig hilsen

Morten Nielsen og Nina Andersen

På vegne af Afrika Kontakts Vestsahara gruppe

ⁱ EU-dommen fra december 2016:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30d5a57b201e09f24856b7bad0b327fbe322.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxyKbx10?text=&docid=186489&pageIndex=0&doclang=en&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=622878>

ⁱⁱ EUCJ press release No. 101/17: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2017-09/cp170101en.pdf>

ⁱⁱⁱ UN GA resolution 34/37 <http://www.un.org/documents/ga/res/34/a34res37.pdf>

^{iv} Human Rights Watch, Annual Report 2017: <https://www.hrw.org/world-report/2017/country-chapters/morocco/western-sahara>

^v Folketingets vedtagelse V 79: <http://www.ft.dk/samling/20151/vedtagelse/v79/index.htm>

^{vi} S/2002/161 http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2002_161.pdf

^{vii} Seized Moroccan phosphate ship to stay in South Africa, court rules (June 15 2017) <https://www.reuters.com/article/westernsahara-morocco-safrica/seized-moroccan-phosphate-ship-to-stay-in-south-africa-court-rules-idUSL8N1JC1V1>